

कोणताही धोका कमी लेखू नका!

ऑगस्ट २००९

डिसेंबर २००८ मध्ये एक पदवीधर विद्यार्थीनी विद्यापिठाच्या प्रयोगशाळेत काम करीत होती. ती प्रयोगशाळेतील वापराच्या एका पात्रातील २ औंस (६० मिली) टर्शरी ब्यूटाईल लिथियम दुसऱ्या पात्रात ओतायचा प्रयत्न करीत होती. टर्शरी ब्यूटाईल लिथियम हा एक अत्यंत ज्वलनशील पदार्थ असून हवेच्या संपर्कात आल्यास लगेच पेट घेतो. घटनेच्या प्राथमिक चौकशीत असे आढळले की त्या विद्यार्थीनीला अशा कामांचे प्रशिक्षण दिलेले नव्हते व तिने योग्य प्रकारचे कपडे आणि व्यक्तिगत सुरक्षा साधने परिधान केली नव्हती. रसायन बाहेर पडून तिच्या अंगावर उडाले, पेटले आणि अर्थात तिचे कपडेही पेटले. ती यात गंभीर भाजली आणि काही आठवड्यांनंतर निवर्तली.

जेथे मोठ्या प्रमाणात ज्वालाग्राही किंवा विषारी घातक रसायने असतात अशा एखाद्या कारखान्यात जेव्हा तुम्ही काम करता तेव्हा तुमच्याकडून रसायनांच्या छोट्या प्रमाणातील हाताळणीतील धोके दुर्लक्षिले जाऊ शकतात. बहुतेक सर्वच कारखान्यांत नमुने काढणे आणि पृथःकरण करण्यासाठी ने-आण करावी लागते. अनेक कारखान्यांत

प्लॅटमध्येच प्रयोगशाळा असते जेथे कामगारच उत्पादनाच्या गुणवत्तेची परीक्षा करतात. अशा कामांत रसायनांचा वापर कमी प्रमाणात असतो. प्रयोगशाळेतील चाचण्यांना प्लॅटमध्ये अन्यत्र कोठेही वापरली न जाणारी रसायने वापरली जाऊ शकतात आणि तुम्ही अशा रसायनांच्या धोक्याविषयी अनभिज्ञ राहू शकता.

ध्यानात ठेवा अगदी थोडेदेखिल रसायन गंभीर दुखापत, नुकसान किंवा प्रसंगी मृत्यूला कारण होऊ शकते.

आपण काय करू शकता?

- आपण हाताळत असलेल्या सर्व रसायनांचे धोके जाणून घ्या, अगदी कमी प्रमाणात वापरत असलात तरीही. फक्त प्लॅटमधील गुणवत्ता नियमन प्रयोगशाळेत थोड्या प्रमाणात वापरली जाणारी रसायनेही विसरू नका.
- सर्व घातक रसायनांपासून सावध रहा, अगदी कमी प्रमाणात वापरत असलात तरीही.
- खात्यातील कोणत्याही ठिकाणचे नमुने गोळा करण्यात आणि नमुना सुरक्षितपणे गोळा करण्यासाठी व व्यवस्थित वाहून नेण्यासाठी लागणारे कोणतेही खास उपकरणे वापरण्यास आपण प्रशिक्षित असल्याची खात्री करा.
- आपण हाताळत असलेल्या रसायनांपासून स्वतःचे संरक्षण करण्यासाठी कोणती व्यक्तिगत सुरक्षा साधने आवश्यक आहेत हे जाणून घ्या, आणि आवश्यक सुरक्षा साधने आणि उपकरणे यांचा **नेहमी वापर करा** अगदी प्रयोगशाळेत काम करतानासुद्धा!
- रसायने हाताळताना आय-वॉश शॉवर सारखी आपत्कालीन उपकरणे कोठे असतात व ती कशी वापरावीत याचा अभ्यास करा.
- नमुने गोळा करण्यासाठी योग्य पात्रांचा व ती वाहून नेण्यासाठी योग्य त्या साधनसामग्रीचा नेहमी वापर करा.
- जेव्हा तुम्ही एखादा नमुना प्रयोगशाळेत घेऊन जाता तेव्हा त्या बाटलीत असलेल्या नमुन्याचे योग्य लेबल असल्याची व प्रयोगशाळेतील योग्य आणि प्रशिक्षित व्यक्तिजवळ देत असल्याची खात्री करा.

थोडेदेखील घातक रसायन धोकादायक असते !

AIChE © 2008. सर्व हक्क राखीव. अव्यावसायिक, शैक्षणिक हेतूसाठी वापरण्यास प्रोत्साहन आहे. तथापि CCPS शिवाय अन्य कोणी पुनर्विक्री करण्यास सक्त मनाई आहे. संपर्क : ccps_beacon@aiche.org or २१२.५९१.७३१९

हे बीकॉन सहसा अफ्रीकन, अरेबिक, चिनी, डॅनिश, डच, इंग्रजी, फ्रेंच, जर्मन, ग्रीक, गुजराती, हिब्रू, हिंदी, हंगेरियन, इंडोनेशियन, इटालियन, जपानी, कोरियन, मालय, मराठी, नॉर्वेजियन, पर्शियन, पोर्तुगीज, रशियन, स्पॅनिश, स्वीडीश, तमिळ, थाई, तुर्की, आणि व्हीएतनामी इत्यादी भाषांमध्ये उपलब्ध आहे.

This Beacon is translated in Marathi by Mr. S.K. Gulawani, Maharashtra, India.